

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 30. novembra 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie – Člen orgánu Európskej centrálnej banky – Guvernér národnej centrálnej banky členského štátu – Imunita voči právomoci súdov – Obvinenie spojené s činnosťami vykonávanými v súvislosti s funkciou v rámci členského štátu“

Vo veci C-3/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Rīgas rajona tiesa (Okresný súd Riga, Lotyšsko) z 20. decembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 7. januára 2020, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

AB,

CE,

„MM investīcijas“ SIA,

za účasti:

LR Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļa,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, N. Jääskinen a I. Ziemele, sudcovia M. Ilešič, J.-C. Bonichot (spravodajca), G. Xuereb a N. Wahl,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: M. Longar, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. januára 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– AB, v zastúpení: M. Kvēps a A. Repšs, advokāti,

* Jazyk konania: lotyština.

- CE, v zastúpení: D. Vilemsons, advokáts,
- LR Ğenerálprokuratúras Krimináltiesiská departamenta Seviški svarígu lietu izmeklēšanas nodaļa, v zastúpení: V. Jirgena,
- lotyšská vláda, v zastúpení: K. Pommere, splnomocnená zástupkyňa,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,
- Európska komisia, v zastúpení: pôvodne L. Flynn, I. Naglis a S. Delaude, neskôr L. Flynn a S. Delaude, splnomocnení zástupcovia,
- Európska centrálna banka (ECB), v zastúpení: C. Zilioli, K. Kaiser a F. Malfrère, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci V. Ğukste-Jurjeva, advokáte,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 29. apríla 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 11 písm. a), článku 17 a článku 22 prvého odseku Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 266, ďalej len „Protokol o výsadách a imunitách“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného stíhania AB, bývalého guvernéra Centrálnej banky Lotyšska, CE a obchodnej spoločnosti „MM investícijas“ SIA za trestné činy korupcie a prania špinavých peňazí.

Právny rámec

Právo Únie

Protokol (č. 4) o štatúte ESCB a ECB

- 3 Protokol (č. 4) o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (Ú. v. EÚ C 202, 2016, s. 230, ďalej len „Protokol o štatúte ESCB a ECB“) vo svojom článku 2 s názvom „Ciele“ stanovuje:

„V súlade s článkom 127 ods. 1 a článkom 282 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie primárnym cieľom [Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB)] je udržiavať cenovú stabilitu. Pri rešpektovaní cieľa cenovej stability ESCB podporuje všeobecné hospodárske politiky v Únii so zámerom prispieť k dosiahnutiu cieľov Únie stanovených v článku 3 Zmluvy o Európskej únii. ESCB koná v súlade s princípmi otvoreného trhového hospodárstva s voľnou súťažou na podporu účinného rozdeľovania zdrojov v súlade so zásadami stanovenými v článku 119 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.“

4 Článok 3 tohto protokolu s názvom „Úlohy“ stanovuje:

„3.1. Podľa článku 127 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie základné úlohy ESCB sú:

- definovať a uskutočňovať menovú politiku Únie,
- vykonávať devízové operácie v súlade s ustanoveniami článku 219 uvedenej zmluvy,
- viesť a riadiť úradné devízové rezervy členských štátov,
- podporovať hladký priebeh operácií platobných systémov.

3.2. V súlade s článkom 127 ods. 3 uvedenej zmluvy sa tretia zarážka článku 3.1 netýka hotovostných devízových aktív, ktoré vedú a sú pod správou vlád členských štátov.

3.3. V súlade s článkom 127 ods. 5 uvedenej zmluvy prispieva ESCB k hladkému uskutočňovaniu politik prijatých príslušnými úradmi, ktoré sa týkajú kontrolného dohľadu nad úverovými inštitúciami a stability finančného systému.“

5 Podľa článku 7 uvedeného protokolu s názvom „Nezávislosť“:

„V súlade s článkom 130 Zmluvy o fungovaní Európskej únie pri výkone svojich povinností a úloh zverených im zmluvami [Európska centrálna banka (ECB)], národné centrálné banky ani žiaden člen ich rozhodovacích orgánov nesmú žiadať ani prijímať pokyny od inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie, od vlády členského štátu, ani od iného orgánu. Inštitúcie, orgány alebo úrady alebo agentúry Únie a vlády členských štátov sa zavazujú rešpektovať túto zásadu a neovplyvňovať členov orgánov ESCB s rozhodovacími právomocami, ani národné centrálné banky pri plnení ich úloh.“

6 Článok 9 Protokolu o štatúte ESCB a ECB v odseku 9.3 stanovuje:

„Podľa článku 129 ods. 1 uvedenej zmluvy orgánmi ECB s rozhodovacími právomocami sú Rada guvernérov a Výkonná rada.“

7 Článok 10 tohto protokolu s názvom „Rada guvernérov“ v odseku 10.1 stanovuje:

„V súlade s článkom 283 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie Radu guvernérov tvoria členovia Výkonnej rady a guvernéri národných centrálnych bánk členských štátov, ktorých menou je euro.“

8 Článok 39 uvedeného Protokolu s názvom „Výsady a imunity“ uvádza:

„ECB na územiach členských štátov požíva výsady a imunity potrebné na plnenie podmienok stanovených v Protokole o výsadách a imunitách Európskej únie.“

9 Podľa článku 44 Protokolu o štatúte ESCB a ECB s názvom „Generálna rada ECB“:

„44.1. Rešpektujúc článok 129 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ustanoví sa Generálna rada ECB ako tretí orgán ECB s rozhodovacou právomocou.

44.2. Ğenerálna rada sa skladá z prezidenta a viceprezidenta ECB a Ğovernérov národných centrálnych bánk. Ğalší členovia Výkonnej rady sa môžu zúčastňovať zasadnutí Ğenerálnej rady bez hlasovacieho práva.

...“

Protokol o výsadách a imunitách

10 Podľa článku 8 Protokolu o výsadách a imunitách:

„Ğlenovia Európskeho parlamentu nepodliehajú žiadnej forme vyšetrovania, zadržania alebo súdneho stíhania vo vzťahu k vyjadreným názorom alebo hlasovaniu pri výkone svojich úloh.“

11 Ğlánok 9 tohto protokolu uvádza:

„Ğlenovia Európskeho parlamentu požívajú v priebehu zasadnutia:

- a) na území ich vlastného štátu imunitu priznanú členom ich parlamentu;
- b) na území ktoréhokoľvek iného členského štátu imunitu proti zadržaniu a právomoci súdov.

Imunita sa obdobne vzťahuje na členov Európskeho parlamentu počas ich cesty z miesta a do miesta jeho zasadnutia.

Imunita sa neuplatní, ak je člen Európskeho parlamentu pristihnutý pri páchaní trestného činu, a tiež nezabráni Európskemu parlamentu vo výkone jeho práva zbaviť imunity niektorého zo svojich členov.“

12 Ğlánok 10 Protokolu o výsadách a imunitách stanovuje:

„Zástupcovia členských štátov, ktorí sa zúčastňujú práce orgánov Únie, ich poradcovia a odborníci s príslušnej oblasti pri výkone svojej funkcie a počas svojich ciest do a z miesta rokovania požívajú obvyklé výsady, imunity a výhody.

Tento článok sa vzťahuje aj na členov poradných orgánov Únie.“

13 Ğlánok 11 tohto protokolu stanovuje:

„Bez ohľadu na svoju štátnu príslušnosť úradníci a ostatní zamestnanci Únie na území každého členského štátu požívajú:

- a) imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnosti v rámci svojho úradného postavenia vrátane ich ústnych alebo písomných prejavov, s výhradou použitia ustanovení zmlúv týkajúcich sa jednak pravidiel určujúcich zodpovednosť úradníkov a ostatných zamestnancov voči Únii a jednak právomoci Súdneho dvora Európskej únie, ktorý rozhoduje o sporoch medzi Úniou a jej úradníkmi a ostatnými zamestnancami. Túto imunitu požívajú i po skončení výkonu svojej funkcie;

...“

14 Podľa článku 17 uvedeného protokolu:

„Výsady, imunity a výhody sa priznávajú úradníkom a ostatným zamestnancom Únie výlučne v záujme Únie.

Každý orgán Únie sa vzdá imunity priznanej úradníkovi alebo inému zamestnancovi, ak tento orgán uzná, že vzdanie sa imunity nie je v rozpore so záujmami Únie.“

15 Článok 18 Protokolu o výsadách a imunitách stanovuje:

„Orgány Únie postupujú pri uplatňovaní tohoto Protokolu v zhode s príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov.“

16 Článok 22 tohto protokolu stanovuje:

„Tento protokol sa taktiež vzťahuje na Európsku centrálnu banku, členov jej orgánov a jej zamestnancov, bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia Protokolu o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

...“

Lotyšské právo

Zákon o Národnej banke Lotyšska

17 § 2 likums „Par Latvijas Banku“ (zákon o Národnej banke Lotyšska) stanovuje, že Národná banka Lotyšska je členom ESCB.

18 Podľa § 7 tohto zákona Národná banka Lotyšska spolupracuje s ECB, centrálnymi bankami členských štátov Únie a centrálnymi bankami tretích štátov, ako aj s inými finančnými inštitúciami. S výhradou súhlasu ECB je Národná banka Lotyšska oprávnená zúčastňovať sa na činnosti medzinárodných peňažných inštitúcií v zmysle bodu 6.2. Protokolu o štatúte ESCB a ECB. Národná banka Lotyšska sa môže zúčastňovať na činnosti medzinárodných peňažných inštitúcií, ktoré zodpovedajú jej cieľom a funkciám, pokiaľ je to v súlade s ustanoveniami Zmluvy a tohto protokolu.

19 Z § 13 uvedeného zákona vyplýva, že guvernér, viceguvernér a členovia Rady Národnej banky Lotyšska nežiadajú ani neprijímajú žiadne pokyny od vlády Lotyšskej republiky a vlád iných členských štátov Únie, ani od inštitúcií Únie a iných vnútroštátnych, zahraničných alebo medzinárodných inštitúcií a ich orgánov. Tento paragraf tiež v súlade s článkom 130 ZFEÚ stanovuje, že tieto vlády, inštitúcie a ich orgány nesmú dávať pokyny guvernérovi, viceguvernérovi ani členom Rady Národnej banky Lotyšska, ani sa snažiť ovplyvniť ich iným spôsobom pri výkone ich funkcií. Lotyšská centrálna banka prijíma svoje rozhodnutia a vykonáva ich úplne nezávisle.

Trestný poriadok

- 20 § 10 Kriminālprocesa likums (Trestný poriadok, Lotyšsko) stanovuje, že ten, kto má trestnoprávnu procesnú imunitu, je úplne alebo čiastočne oslobodený od povinnosti byť prítomný pri úkonoch v trestnom konaní, poskytnúť svedeckú výpoveď a predložiť dokumenty a dôkazy, a zároveň je vylúčené alebo obmedzené jeho trestné stíhanie a uloženie obmedzujúcich opatrení, ako aj právo vstúpiť do priestorov v jeho držbe a vykonať tam vyšetrovacie úkony.
- 21 Podľa § 116 ods. 1 až 3 tohto zákonníka:
- „1. Dôvodom trestnoprávnej procesnej imunity je osobitné právne postavenie osoby, informácie alebo miesta, ktoré je špecifikované v ústave, v tomto Trestnom poriadku alebo v iných zákonoch či medzinárodných zmluvách a ktoré dotknutej osobe zaručuje právo na úplné alebo čiastočné oslobodenie od povinností vyplývajúcich z trestného konania, prípade obmedzuje právo vykonávať konkrétne vyšetrovacie úkony.
2. Trestnoprávna procesná imunita určitej osoby vyplýva:
- (1) z trestnoprávnej imunity priznanej v ústave alebo medzinárodných zmluvách;
- (2) z jej funkcie alebo povolania;
- (3) z jej postavenia v dotknutom trestnom konaní;
- (4) z jej príbuzenských vzťahov.
3. Každý má právo na trestnoprávnu procesnú imunitu, ak sa informácia, ktorá sa od neho vyžaduje, týka:
- (1) zákonom chráneného štátneho tajomstva;
- (2) zákonom chráneného služobného tajomstva;
- (3) zákonom chráneného obchodného tajomstva;
- (4) zákonom chránenej dôvernosti súkromia.“
- 22 § 404 Trestného poriadku stanovuje, že pokiaľ Trestný poriadok nestanovuje inak, prokuratúra predloží príslušnému orgánu žiadosť o súhlas so začatím trestného stíhanie osoby, ktorá má podľa zákona trestnoprávnu imunitu, ak sa domnieva, že existujú dôvody umožňujúce vyvodiť voči nej trestnoprávnu zodpovednosť. K žiadosti pripojí informácie o dôkazoch týkajúcich sa zavinenia osoby, o ktorej pozbavenie imunity sa žiada.

Konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 23 AB zastával funkciu guvernéra Národnej banky Lotyšska od 21. decembra 2001 do 21. decembra 2019.

- 24 Po pristúpení Lotyšskej republiky k Únii 1. mája 2004 sa stal členom Generálnej rady ECB a neskôr po pristúpení tohto členského štátu k eurozóne 1. januára 2014 členom Rady guvernérov ECB.
- 25 Dňa 17. februára 2018 bol AB po začatí predbežného trestného stíhania, ktoré viedol Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Úrad prevencie a boja proti korupcii, Lotyšsko) (ďalej len „KNAB“) zadržaný a 19. februára 2018 bol prepustený na slobodu. Rozhodnutím prijatým v ten istý deň mu KNAB uložil niekoľko obmedzujúcich opatrení, vrátane zákazu výkonu funkcie guvernéra Národnej banky Lotyšska. Dňa 28. júna 2018 ho prokurátorka poverená touto vecou obvinila z trestných činov korupcie.
- 26 Rozsudkom z 26. februára 2019, Rimšēvičs a ECB/Lotyško (C-202/18 a C-238/18 EU:C:2019:139), Súdny dvor, ktorý rozhodoval o žalobách podaných AB a ECB, zrušil rozhodnutie KNAB z 19. februára 2018 v rozsahu, v akom zakazovalo AB vykonávať funkciu guvernéra Národnej banky Lotyšska. Súdny dvor rozhodol, že Lotyšská republika nepreukázala, že pozastavenie výkonu funkcie AB vychádzalo z dostatočných nepriamych dôkazov o tom, že sa dopustil závažného pochybenia v zmysle článku 14.2. druhého odseku Protokolu o štatúte ESCB a ECB.
- 27 Obvinenie AB bolo doplnené 24. mája 2019 a obsahuje tri skutky.
- 28 Prvý bod obvinenia vzneseného voči jeho osobe sa týka prijatia ponúknutého úplatku od KM, predsedu dozornej rady jednej z lotyšských bánk, pred 30. júnom 2010 a samotného úplatku, pozostávajúceho zo zájazdu na Kamčatku (Rusko) v hodnote 7 490 eur, ktorý sa uskutočnil od 20. do 30. augusta 2010. Ako protihodnotu mal AB poskytnúť KM poradenstvo s cieľom umožniť tejto banke vyhnúť sa dohľadu zo strany Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Komisia pre finančný a kapitálový trh, Lotyšsko) (ďalej len „FKTK“) a nezúčastňovať sa na zasadnutiach FKTK, počas ktorých sa prejednávali otázky týkajúce sa dohľadu nad uvedenou bankou.
- 29 Druhý bod obvinenia vznesený voči jeho osobe sa týka jednak prijatia ponúknutého úplatku spočívajúceho v platbe vo výške 500 000 eur po 23. auguste 2012 od OP, podpredsedu predstavenstva tej istej lotyšskej banky, za poradenstvo AB s cieľom dosiahnuť zrušenie obmedzení činností tejto banky, ktoré nariadila FKTK, a zamedziť iným obmedzeniam, a jednak toho, že AB prijal platbu polovice tohto úplatku, teda 250 000 eur. Druhá polovica úplatku, ktorá mala byť zaplatená po tom, čo FKTK prijme rozhodnutie v prospech uvedenej banky, údajne nebola AB vyplatená.
- 30 Tretí bod obvinenia vzneseného voči jeho osobe sa týka prania špinavých peňazí s cieľom zatajiť pôvod, prevody a vlastníctvo finančných prostriedkov vyplatených AB, ktoré zodpovedajú úplatku uvedenému v druhom bode obvinenia. Tento úplatok mal byť investovaný do nadobudnutia nehnuteľnosti tzv. schránkovou spoločnosťou vďaka finančným prostriedkom, ktoré vložil sprostredkovateľ.
- 31 V priebehu trestného konania obhajcovia AB požiadali vnútroštátny súd, aby podal na Súdny dvor návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa výkladu Protokolu o výsadách a imunitách. Na základe článkov 11 a 22 tohto protokolu sa domnievajú, že na AB sa v súvislosti s činnosťami, ktoré vykonával ako člen Rady guvernérov ECB, vzťahuje imunita pred právomocou súdov stanovená týmto protokolom.

- 32 Prokurátor nespochybňuje, že AB by mohol mať takúto imunitu, keď koná v postavení člena Rady guvernérov ECB, ale domnieva sa, že v rámci trestného konania vo veci samej skutky, z ktorých je obvinený, nie sú spojené s výkonom jeho funkcie člena tejto rady, v dôsledku čoho sa na AB neuplatňuje Protokol o výsadách.
- 33 Vnútroštátny súd sa domnieva, že skôr, než začne ústnu časť trestného konania, musí rozhodnúť o existencii a rozsahu prípadnej imunity AB. Pýta sa, či z postavenia guvernéra Centrálnej banky Lotyšska, z ktorého vyplýva tiež postavenie člena Rady guvernérov ECB, automaticky vyplýva pre AB imunita pred trestným stíhaním a súdnym konaním. V prípade kladnej odpovede sa domnieva, že je vhodné určiť, či treba požiadať o zbavenie tejto imunity vo všetkých prípadoch alebo či orgán zodpovedný za konanie, t. j. prokuratúra v prípravnom konaní a súd rozhodujúci vo veci samej v konaní pred súdom majú právomoc posúdiť, či v osobitnom kontexte dotknutej fázy konania existuje záujem Únie, aby mala dotknutá osoba túto imunitu, a v prípade existencie takéhoto záujmu požiadať o zbavenie imunity len vtedy, keď sú skutky spojené s výkonom funkcie v inštitúcii Únie, v danom prípade ECB. Ak sa členovi Rady guvernérov ECB priznáva trestnoprávna procesná imunita, vnútroštátny súd si tiež kladie otázku, v ktorom štádiu konania sa má požiadať o zbavenie tejto imunity. Napokon poznamenáva, že vzhľadom na to, že sa nedá vylúčiť, že správanie a úkony danej osoby sú determinované všetkými informáciami, ktoré má k dispozícii, v praxi nie je ľahké oddeliť imunitu priznanú v záujme Únie a skutky vykonané mimo pôsobnosti tejto imunity.
- 34 Za týchto okolností Rigas rajona tiesa (Okresný súd Riga, Lotyšsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Uplatní sa článok 11 písm. a) a článok 22 prvý odsek [Protokolu o výsadách a imunitách] na funkciu člena Rady guvernérov ECB, ktorú vykonáva guvernér centrálnej banky členského štátu, konkrétne AB ako guvernér Národnej banky Lotyšska?
 2. Zaručujú tieto ustanovenia v prípade kladnej odpovede na prvú otázku tejto osobe i naďalej trestnoprávnu procesnú imunitu, aj keď už nevykonáva funkciu guvernéra centrálnej banky členského štátu, a teda funkciu člena Rady guvernérov Európskej centrálnej banky?
 3. Týka sa táto imunita v prípade kladnej odpovede na prvú otázku iba imunity ‚voči právomoci súdov‘, ako je uvedené v článku 11 písm. a) [Protokolu o výsadách a imunitách], alebo sa vzťahuje aj na trestné stíhanie vrátane doručenia obvinenia a získavania dôkazov? Pokiaľ sa imunita uplatní na trestné stíhanie, má táto skutočnosť vplyv na možnosť použiť dôkazy?
 4. Umožňuje článok 11 písm. a) [Protokolu o výsadách a imunitách] v spojení s článkom 17 uvedeného protokolu v prípade kladnej odpovede na prvú otázku osobe zodpovednej za vedenie konania alebo v zodpovedajúcej fáze konania rozhodovaciemu zloženiu súdu posúdiť existenciu záujmu Európskej únie v rámci dotknutého konania a, iba v prípade existencie takého záujmu – t. j. ak predmetné konanie obžalovaného AB súvisí s výkonom jeho funkcie v inštitúcii Európskej únie –, požiadať dotknutú inštitúciu, t. j. ECB, aby túto osobu zbavila imunity?
 5. Musí existencia záujmu Európskej únie pri uplatňovaní ustanovení [Protokolu o výsadách a imunitách] vždy priamo súvisieť s rozhodnutiami prijatými alebo s činnosťami vykonanými pri plnení úloh v rámci inštitúcie Európskej únie? Môže byť voči takému úradníkovi vykonaný úkon v rámci trestného konania, ak jeho obvinenie nesúvisí s jeho úlohami v rámci inštitúcie Európskej únie, ale s činnosťou vykonávanou v rámci jeho úloh v členskom štáte?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 35 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 22 Protokolu o výsadách a imunitách vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu môže požívať imunitu voči právomoci súdov stanovenú v článku 11 písm. a) tohto protokolu.
- 36 V prvom rade treba konštatovať, že guvernér centrálnej banky členského štátu patrí medzi osoby, na ktoré sa vzťahuje článok 22 Protokolu o výsadách a imunitách.
- 37 Článok 22 prvý odsek Protokolu o výsadách a imunitách stanovuje, že tento protokol sa vzťahuje na ECB, členov jej orgánov a jej zamestnancov bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia Protokolu o štatúte ESCB a ECB.
- 38 Na jednej strane sú pritom guvernéri centrálnych bánk členských štátov, ktorých menou je euro, podľa článku 283 ods. 1 ZFEÚ a článku 10.1 Protokolu o štatúte ESCB a ECB členmi Rady guvernérov ECB, ktorá predstavuje rozhodovací orgán ECB podľa článku 129 ods. 1 ZFEÚ a článku 9.3 Protokolu o štatúte ESCB a ECB. Na druhej strane článok 44.2 tohto protokolu stanovuje, že guvernéri centrálnych bánk členských štátov sú členmi Generálnej rady, tretieho rozhodovacieho orgánu ECB podľa článku 44.1 uvedeného protokolu.
- 39 Guvernér centrálnej banky členského štátu teda ako člen aspoň jedného z orgánov ECB patrí medzi osoby, na ktoré sa vzťahuje článok 22 ods. 1 Protokolu o výsadách a imunitách. Tento protokol sa preto na neho uplatňuje.
- 40 V druhom rade vzniká otázka, či guvernér národnej centrálnej banky môže požívať imunitu voči právomoci súdov stanovenú v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách.
- 41 Na jednej strane totiž článok 22 ods. 1 Protokolu o výsadách a imunitách nespresňuje ustanovenia tohto protokolu, ktoré sa uplatňujú na osoby, na ktoré sa vzťahuje. Na druhej strane uvedený protokol priznáva imunity, ktoré sú svojou povahou a rozsahom odlišné pre tri kategórie osôb, pričom príslušnosť guvernéra národnej centrálnej banky k niektorej z kategórií nie je zrejma na prvý pohľad.
- 42 Po prvé imunity členov Európskeho parlamentu, stanovené v článkoch 8 a 9 Protokolu o výsadách a imunitách, sú vymedzené pojmi, ktoré sa osobitne týkajú ich funkcií, a teda sa neuplatňujú na guvernéra národnej centrálnej banky.
- 43 Po druhé guvernérovi národnej centrálnej banky nemožno priznať ani imunity zástupcov členských štátov, ktorí sa zúčastňujú na činnostiach inštitúcií Únie, ktoré sú predmetom článku 10 Protokolu o výsadách a imunitách. Na jednej strane ho totiž pri výkone funkcie člena Rady guvernérov alebo Generálnej rady ECB nemožno považovať za zástupcu členského štátu. Článok 130 ZFEÚ a článok 7 Protokolu o štatúte ESCB a ECB totiž stanovujú, že guvernéri národných centrálnych bánk nesmú pri plnení úloh zverených im Zmluvami žiadať ani prijímať žiadne pokyny okrem iného od vnútroštátnych orgánov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2019, Rimševičs a ECB/Lotyško, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 72). Na druhej strane a v každom prípade imunity zástupcov členských štátov zúčastňujúcich sa na práci inštitúcií Únie sú „obvyklé... imunity“, čo treba, ako uviedla generálna advokátka v bode 56 svojich návrhov, chápať ako odkaz na imunity stanovené Dohovorom o diplomatických stykoch,

uzatvoreným vo Viedni 18. apríla 1961. Takéto imunity, ktoré sa priznávajú diplomatom s cieľom zabezpečiť účinné plnenie úloh diplomatických a konzulárnych misií v štáte pôsobenia, však ich príjemcovia vzhľadom na ich povahu nemôžu namietat voči štátom, ktorého sú zástupcami. Guvernér centrálnej banky členského štátu sa preto v žiadnom prípade nemôže dovolávať uvedenej imunity voči orgánom tohto členského štátu.

- 44 Po tretie, hoci úradníci a iní zamestnanci Únie požívajú na základe článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnostiam, ktoré vykonávajú, vrátane ich oficiálnych ústnych a písomných prejavov, treba poznamenať, že guvernéri národných centrálnych bánk sa nachádzajú v inej situácii než títo poslední uvedení úradníci a iní zamestnanci. Na jednej strane ich ako vnútroštátne orgány vymenúvajú a prípadne odvolávajú členské štáty (rozsudok z 26. februára 2019, Rimševičs a ECB/Lotyško, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 72). Na druhej strane nie sú podriadení inštitúciám Únie, keďže podľa článku 130 ZFEÚ a článku 7 Protokolu o štatúte ESCB a ECB nemôžu žiadať ani prijímať pokyny od inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, a ani od členských štátov alebo akýchkoľvek iných subjektov.
- 45 Postavenie guvernéra národnej centrálnej banky, ktorý je síce vnútroštátnym orgánom, ale koná v rámci ESCB a pokiaľ je guvernérom národnej centrálnej banky členského štátu, ktorého menou je euro, zasadá ako člen riadiaceho orgánu ECB, je však charakterizované funkčnou dvojakosťou, ktoré sa prejavuje hybridným postavením (rozsudok z 26. februára 2019, Rimševičs a ECB/Lotyško, C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 70). Guvernér teda koná v mene inštitúcie Únie, v tomto prípade ECB, pri výkone svojej funkcie člena Rady guvernérov. Ako vyplýva z bodu 38 tohto rozsudku, to isté platí pre guvernéra národnej centrálnej banky členského štátu, ktorého menou nie je euro, pri výkone svojej funkcie člena Generálnej rady ECB.
- 46 Imunita, ktorú má guvernér centrálnej banky pri výkone svojej funkcie člena Rady guvernérov ECB alebo člena Generálnej rady ECB, teda vyplýva z požiadavky zaručiť imunitu ECB nevyhnutnú na plnenie jej úloh, ako sú stanovené v článku 39 Protokolu o štatúte ESCB a ECB. V dôsledku toho guvernér centrálnej banky musí pri výkone týchto funkcií požívať výsady a imunity, ktoré sú nevyhnutné na plnenie úloh ECB.
- 47 Okrem toho priznať guvernérom národných centrálnych bánk imunitu voči právomoci súdov podľa článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, ktorej cieľom je zaručiť nezávislosť jej držiteľov voči vnútroštátnym orgánom v záujme Únie, je spôsobilé prispieť k nezávislosti, ktorú článok 130 ZFEÚ a článok 7 Protokolu o štatúte ESCB a ECB vyžadujú najmä od uvedených guvernérov pri výkone právomocí a pri plnení úloh, ktoré im boli zverené Zmluvami a Protokolom o štatúte ESCB a ECB.
- 48 Navyše vzhľadom na to, že guvernéri národných centrálnych bánk nemôžu zjavne požívať žiadnu z ďalších dvoch imunit upravených v Protokole o výsadách a imunitách, by to, aby sa im nepriznala ani imunita uvedená v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách malo paradoxne za následok nepriznanie akejkoľvek imunity osobám, ktorým Zmluvy zverujú zodpovednosť za vedenie menovej politiky Únie a ktoré chceli výslovne vyňať spod akéhokoľvek vplyvu pri plnení tejto úlohy.
- 49 Napokon článok 22 ods. 1 Protokolu o výsadách a imunitách sa má vykladať tak, že priznáva zamestnancom ECB rovnakú imunitu, a výslovne ju uvádza, voči právomoci súdov, ako je tá, ktorú požívajú zamestnanci iných inštitúcií Únie. Zo Zmlúv ani z Protokolu o štatúte ESCB

a ECB nevyplýva, že by normotvorca Únie zamýšľal priznať členom orgánov ECB, a najmä členom Rady guvernérov, jej hlavného rozhodovacieho orgánu, menšiu ochranu než všetkým zamestnancom ECB.

- 50 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 22 Protokolu o výsadách a imunitách v spojení s článkom 130 ZFEÚ a článkom 7 Protokolu o štatúte ESCB a ECB sa má vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu môže požívať imunitu voči právomoci súdov, stanovenú v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, pokiaľ ide o činnosti vykonané v úradnom postavení člena orgánu ECB.

O druhej otázke

- 51 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách v spojení s článkom 22 tohto protokolu vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu naďalej požíva imunitu voči právomoci súdov stanovenú v článku 11 písm. a) tohto protokolu aj po skončení výkonu svojej funkcie.
- 52 V súlade s týmto ustanovením úradníci a ostatní zamestnanci Únie naďalej požívajú imunitu voči právomoci súdov aj po skončení výkonu svojej funkcie. Ako však bolo uvedené v bode 50 tohto rozsudku, guvernér národnej centrálnej banky požíva túto imunitu voči právomoci súdov ako člen orgánu ECB na základe článku 22 Protokolu o výsadách a imunitách. V dôsledku toho ju požíva naďalej aj po tom, čo skončil výkon jeho funkcie člena takéhoto orgánu.
- 53 Z tohto dôvodu skončenie výkonu funkcie guvernéra národnej centrálnej banky, ktorým sa podľa článku 10.1 Protokolu o štatúte ESCB a ECB končí plnohodnotný výkon funkcie tohto guvernéra ako člena orgánu ECB, nezavaruje tohto guvernéra imunity voči právomoci súdov stanovenej v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách.
- 54 V dôsledku toho treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách v spojení s článkom 22 tohto protokolu sa má vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu v súvislosti s činnosťami vykonanými vo svojom úradnom postavení naďalej požíva imunitu voči právomoci súdov, stanovenú v článku 11 písm. a) uvedeného protokolu, aj po skončení výkonu svojej funkcie.

O štvrtej otázke

- 55 Svojou štvrtou otázkou, ktorú treba preskúmať pred treťou otázkou, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách v spojení s článkom 17 tohto protokolu vykladať v tom zmysle, že umožňuje vnútroštátnemu orgánu zodpovednému za trestné konanie, t. j. podľa štádia konania buď orgánu poverenému trestným stíhaním, alebo príslušnému trestnoprávnemu súdu, aby predtým, než požiada dotknutú inštitúciu Únie o zbavenie imunity voči právomoci súdov, sám konštatoval, že sú splnené podmienky tejto imunity.
- 56 Najskôr treba uviesť, že článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách stanovuje, že úradníci a ostatní zamestnanci Únie požívajú imunitu voči právomoci súdov iba vo vzťahu k činnosti vykonanej „v rámci svojho úradného postavenia“, to znamená v rámci úlohy zverenej Únii (rozsudok z 11. júla 1968, Sayag a Leduc, 5/68, EU:C:1968:42, s. 585).

- 57 Okrem toho výsady a imunity, ktoré Únii priznáva tento protokol, majú funkčný charakter, keďže ich cieľom je zabrániť vzniku prekážky fungovania a nezávislosti Únie, čo predovšetkým znamená, že výsady, imunity a výhody priznané úradníkom a iným zamestnancom Únie sú priznané výlučne v záujme Únie (uznesenie z 13. júla 1990, Zwartveld a i., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, body 19 a 20, ako aj rozsudok z 18. júna 2020, Komisia/RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, bod 47).
- 58 S cieľom zaručiť túto funkčnosť článok 17 prvý odsek uvedeného protokolu stanovuje, že imunita sa priznáva úradníkom a ostatným zamestnancom Únie výlučne v záujme Únie. Článok 17 druhý odsek toho istého protokolu uplatňuje tú istú zásadu ustanovením, že každý orgán Únie sa vzdá imunity priznanej úradníkovi alebo inému zamestnancovi, ak tento orgán uzná, že vzdanie sa imunity nie je v rozpore so záujmami Únie.
- 59 Z uvedeného vyplýva, že posúdiť, či zbavenie imunity je v rozpore so záujmami Únie, prislúcha dotknutej inštitúcii Únie, a nie vnútroštátnemu orgánu zodpovednému za trestné konanie.
- 60 Naproti tomu ani článok 11 písm. a), ani článok 17 Protokolu o výsadách a imunitách neuvádzajú, ktorý orgán je príslušný posúdiť podmienku uplatnenia imunity voči právomoci súdov, pripomenutú v bode 56 tohto rozsudku, čiže to, či úradník alebo zamestnanec Únie mal vykonať činnosť, ktorá sa mu vytyka, vo svojom úradnom postavení.
- 61 Orgán príslušný na posúdenie, či je táto podmienka splnená, sa v dôsledku toho musí určiť s ohľadom na kontext a účel týchto ustanovení Protokolu o výsadách a imunitách.
- 62 V prvom rade inštitúcia Únie, do ktorej patrí dotknutý úradník alebo zamestnanec, má najlepšiu možnosť určiť, v akom postavení konal. Je dokonca možné, že má k dispozícii dokumenty potrebné na konštatovanie porušenia (uznesenie z 13. júla 1990, Zwartveld a i., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315). Navyše právomoc, ktorú článok 17 druhý odsek Protokolu o výsadách a imunitách výslovne priznáva dotknutej inštitúcii, aby overila, či žiadosť o zbavenie imunity, ktorá jej bola adresovaná, nie je v rozpore so záujmami Únie, jej dáva sama osebe právomoc ubezpečiť sa, že k činnosti vytykanej úradníkovi alebo zamestnancovi došlo v jeho úradnom postavení v mene Únie. Ak totiž ku konaniu úradníka alebo zamestnanca nedošlo v ich úradnom postavení, stíhanie vedené proti nim je o to menej spôsobilé poškodiť záujmy Únie. Z uvedeného vyplýva, že inštitúcia Únie, do ktorej patrí dotknutá osoba, má právomoc posúdiť podmienku pripomenutú v bode 56 tohto rozsudku.
- 63 V druhom rade však takýto záver neznamená, že by dotknutá inštitúcia Únie mala za každých okolností právomoc posudzovať, či úradník alebo zamestnanec Únie vykonal činnosť, ktorá sa mu vytyka, vo svojom úradnom postavení.
- 64 Ako totiž v podstate uviedla generálna advokátka v bode 93 svojich návrhov, v praxi sú to práve príslušné orgány alebo súdy členských štátov, kto ako prvý rozhoduje o otázke, či existuje prekážka trestného stíhania voči zamestnancovi Únie z dôvodu imunity, ktorej sa tento zamestnanec môže domáhať, keďže jedine ony majú k dispozícii informácie umožňujúce určiť, či sporná činnosť vykazuje znaky činnosti vykonanej takýmto zamestnancom v jeho úradnom postavení v mene inštitúcie Únie, do ktorej patrí.
- 65 Ak by za týchto okolností nemali žiadnu právomoc posúdiť, či bola činnosť vykonaná v úradnom postavení, boli by povinné požiadať dotknutú inštitúciu Únie o zbavenie imunity vo všetkých prípadoch, keď mal spornú činnosť vykonať úradník alebo zamestnanec Únie.

- 66 Takýto výklad by však bol v rozpore s cieľmi, ktoré sledovali tvorcovia Zmlúv, keď priznali úradníkom a ostatným zamestnancom Únie imunitu voči právomoci súdov.
- 67 Na jednej strane je totiž imunita voči právomoci súdov podľa článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách obmedzená na činnosti vykonané úradníkmi a inými zamestnancami Únie v ich úradnom postavení, a v dôsledku toho sa vzťahuje len na obmedzený počet trestnoprávne postihnuteľných činov, ktorých sa môžu títo úradníci a zamestnanci dopustiť. V tejto súvislosti z judikatúry vyplýva, že tento pojem sa vzťahuje len na činnosti, ktoré svojou povahou predstavujú účasť toho, kto sa dovoľáva imunity, na výkone úloh inštitúcie, do ktorej patrí (rozsudok z 11. júla 1968, Sayag a Leduc, 5/68, EU:C:1968:42, s. 585). Už vzhľadom na túto samotnú definíciu skutky podvodu alebo, ako je to v rámci sporu vo veci samej, korupcie a prania špinavých peňazí koncepcne vybočujú z rámca úloh úradníka alebo iného zamestnanca Únie, rovnako ako funkcie guvernéra centrálnej banky členského štátu, ktorý je členom orgánu ECB, a preto nemôžu patriť medzi činnosti vykonané týmito osobami v rámci ich úradného postavenia.
- 68 Na druhej strane z článku 17 prvého odseku Protokolu o výsadách a imunitách vyplýva, že zamedzením tomu, aby sa akokoľvek zasahovalo do fungovania a nezávislosti Únie (uznesenie z 13. júla 1990, Zwartveld a i., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, bod 19), je cieľom imunity voči právomoci súdov výlučne zaručiť ochranu záujmov Únie, a preto nemôže brániť tomu, aby členské štáty vykonávali svoju právomoc v oblasti stíhania trestných činov, ak tieto záujmy nie sú ohrozené.
- 69 Výkon tejto právomoci by však bol sťažený alebo prinajmenšom systematicky spomalený, ak by vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie bol v každom prípade povinný požiadať dotknutú inštitúciu Únie o zbavenie imunity hneď, ako sa začalo trestné stíhanie proti jednému z úradníkov alebo zamestnancov tejto inštitúcie.
- 70 V dôsledku toho musí mať tento vnútroštátny orgán možnosť konštatovať, že k porušeniu, ktorého sa mal dopustiť úradník alebo iný zamestnanec Únie, zjavne nedošlo pri výkone jeho funkcie.
- 71 Rozdelenie právomoci medzi vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie a dotknutú inštitúciu Únie pri posúdení, či činnosť, ktorá môže byť predmetom trestnoprávnej kvalifikácie, vykonal úradník alebo iný zamestnanec Únie pri výkone svojej funkcie, je navyše v súlade s úmyslom, ktorý vyjadrili tvorcovia Zmlúv v článku 18 Protokolu o výsadách a imunitách. Tento článok totiž uvádza, že inštitúcie Únie musia pri uplatňovaní tohto protokolu spolupracovať s príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov.
- 72 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že povinnosťou každej inštitúcie Únie je aktívne vystupovať v trestnom stíhaní pred súdom, poskytovať vnútroštátnemu súdu dokumenty a povoliť svojim úradníkom alebo zamestnancom vystupovať vo vnútroštátnom konaní ako svedok, pričom pri uplatňovaní uvedeného protokolu sú tieto inštitúcie povinné dodržiavať svoju povinnosť lojálnej spolupráce s vnútroštátnymi orgánmi, najmä súdnymi (pozri v tomto zmysle uznesenie z 13. júla 1990, Zwartveld a i., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, body 21 a 22).
- 73 Pokiaľ ide o podrobnosti tejto spolupráce, treba uviesť, že v praxi je pred otázkou, či bola sporná činnosť vykonaná úradníkom alebo zamestnancom Únie v jeho úradnom postavení, najskôr postavený vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie a že tento orgán môže pristúpiť iba k zbežnému posúdeniu naplnenia tohto kritéria. Ak teda konštatuje, že dotknutý úradník alebo zamestnanec Únie zjavne nespáchal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, vo svojom úradnom postavení, možno pokračovať v konaní voči jeho osobe, keďže imunita voči právomoci

súdov sa neuplatňuje. Naopak, ak sa uvedený vnútroštátny orgán v ktoromkoľvek štádiu trestného konania pýta na túto otázku, prislúcha mu v zmysle zásady lojálnej spolupráce, stanovenej v článku 4 ods. 3 ZEÚ a v súlade s článkom 18 Protokolu o výsadách a imunitách obrátiť sa na dotknutú inštitúciu Únie a za predpokladu, že táto inštitúcia usúdi, že skutok bol spáchaný v úradnom postavení, požiadať o zbavenie imunity dotknutého úradníka alebo zamestnanca.

- 74 V prípade, ak sa vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie od začiatku domnieva, že dotknutý úradník alebo zamestnanec Únie spáchal skutok vo svojom úradnom postavení, musí priamo príslušnej inštitúcii Únie zaslať žiadosť o zbavenie jeho imunity, ak chce pokračovať v tomto konaní. V súlade s pravidlom stanoveným v článku 17 druhom odseku Protokolu o výsadách a imunitách, ktoré je osobitným vyjadrením povinnosti lojálnej spolupráce, ktorú majú inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie voči členským štátom, sa tejto žiadosti o zbavenie imunity musí vyhovieť, pokiaľ sa nepreukáže, že tomu bránia záujmy Únie. Tento funkčný a v dôsledku toho relatívny charakter výsad a imunit Únie, ktorý mal Súdny dvor už príležitosť zdôrazniť (uznesenie z 13. júla 1990, Zwartveld a i., C-2/88-IMM, EU:C:1990:315, bod 20), je naliehavý o to viac, že samotná účinnosť najmä trestnoprávneho postihu v členských štátoch sa môže priamo týkať záujmov Únie, predovšetkým v oblasti ochrany jej finančných záujmov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. mája 2018, Scialdone, C-574/15, EU:C:2018:295, body 27 až 29; z 5. júna 2018, Kolev a i., C-612/15, EU:C:2018:392, body 53 až 55, ako aj z 18. mája 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a i., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, body 212 až 214).
- 75 Rešpektovanie rozdelenia a riadneho výkonu vyššie opísaných právomocí je prípadne zabezpečené Súdnym dvorom Európskej únie v súlade s právnymi prostriedkami, ktoré stanovujú Zmluvy. Ak si vnútroštátne orgány, vrátane súdnych, zodpovedné za trestné konanie nespĺnia povinnosť, vyplývajúcu zo zásady lojálnej spolupráce, obrátiť sa na dotknutú inštitúciu Únie, ak nemožno rozumne vylúčiť akúkoľvek pochybnosť o tom, či činnosť predstavujúca údajné porušenie bola vykonaná v úradnom postavení, toto nespĺnenie povinnosti možno predložiť Súdnemu dvoru v rámci konania o nespĺnenie povinnosti upraveného v článku 258 ZFEÚ. Naopak, ak bola dotknutá inštitúcia Únie požiadaná o zbavenie imunity a tejto žiadosti nevyhovela, platnosť tohto odmietnutia môže byť predmetom prejudiciálnej otázky príslušného vnútroštátneho súdu alebo žaloby dotknutého členského štátu na základe článku 263 ZFEÚ. Napokon dotknutý úradník alebo zamestnanec Únie môže podať na Súdny dvor žalobu proti rozhodnutiu inštitúcie Únie, do ktorej patrí, zbaviť ho imunity voči právomoci súdov, na základe článku 90 ods. 2 a článku 91 Služobného poriadku úradníkov, keďže toto rozhodnutie predstavuje akt, ktorý mu spôsobuje ujmu (rozsudok z 18. júna 2020, Komisia/RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, bod 48).
- 76 Vzhľadom na záver vyvodený v bode 50 tohto rozsudku, podľa ktorého guvernér národnej centrálnej banky požíva imunitu voči právomoci súdov na základe článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách ako člen orgánu ECB podľa článku 22 tohto protokolu, sa výklad uvedený v bodoch 56 až 75 tohto rozsudku uplatní rovnako aj v prípade takéhoto guvernéra.
- 77 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách v spojení s článkami 17 a 22 tohto protokolu sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie, t. j. podľa štádia konania orgán poverený trestným stíhaním, alebo príslušný trestnoprávny súd, je ako prvý oprávnený posúdiť, či porušenie, ktorého sa mal dopustiť guvernér národnej centrálnej banky v postavení člena orgánu ECB, predstavuje činnosť tohto guvernéra vykonanú pri plnení jeho úloh v rámci tohto orgánu, ale že v prípade pochybností je povinný na základe zásady lojálnej spolupráce požiadať o stanovisko ECB a konať v súlade s ním. Naproti tomu jedine ECB prislúcha, aby

v prípade, že jej bola predložená žiadosť o zbavenie imunity tohto guvernéra, posúdila, či je takéto zbavenie imunity v rozpore so záujmami Únie, s výhradou možného preskúmania tohto posúdenia Súdny dvorom.

O tretej otázke

- 78 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách vykladať v tom zmysle, že imunita voči právomoci súdov, ktorú stanovuje, bráni celému trestnému stíhaniu, najmä vyšetrovacím úkonom, zhromažďovaniu dôkazov a oznámeniu aktu o vznesení obvinenia, alebo je prekážkou len toho, aby boli požívatelia imunity postavení pred súd a odsúdení súdom, a či táto imunita voči právomoci súdov bráni neskoršiemu použitiu dôkazov zhromaždených počas vyšetrovania.
- 79 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva tak z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a pôsobnosť, si v zásade vyžaduje v celej Európskej únii autonómny a jednotný výklad bez ohľadu na kvalifikácie použité v členských štátoch, ktorý musí zohľadňovať nielen znenie tohto ustanovenia, ale aj jeho kontext a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou [rozsudok z 9. septembra 2021, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Ďalšia žiadosť o medzinárodnú ochranu), C-18/20, EU:C:2021:710, bod 32].
- 80 Z toho vyplýva, že vzhľadom na to, že článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách neobsahuje odkaz na vnútroštátne právo, pojem „imunita voči právomoci súdov“ uvedený v tomto ustanovení sa musí považovať za autonómny pojem práva Únie, ktorého zmysel a rozsah musia byť vo všetkých členských štátoch rovnaké. Súdnemu dvoru teda prislúcha dať tomuto pojmu v právnom poriadku Únie jednotný výklad.
- 81 Pokiaľ ide o znenie článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, treba uviesť, že vo všetkých jazykových zneniach imunita stanovená v tomto ustanovení bráni prinajmenšom tomu, aby boli jej požívatelia postavení pred súd a odsúdení súdom. Naproti tomu zo samotného znenia uvedeného ustanovenia nemožno vyvodiť, že táto imunita sa nevzťahuje aj na niektoré z úkonov trestného konania uvedených v bode 78 tohto rozsudku, ako to v podstate uviedla generálna advokátka v bode 71 svojich návrhov.
- 82 V dôsledku toho treba pojem „imunita voči právomoci súdov“ v zmysle tohto ustanovenia vykladať s prihliadnutím na kontext a ciele sledované týmto ustanovením.
- 83 Pokiaľ ide o kontext článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, treba uviesť, že články 8 a 9 tohto protokolu vymedzujú rozsah imunity členov Európskeho parlamentu presnejšie, než je to v prípade úradníkov a ostatných zamestnancov Únie. Z týchto článkov vyplýva, že imunita členov Parlamentu je definovaná tak, že zahŕňa trestné stíhanie, a teda nie je obmedzená len na fázu rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. októbra 2008, Marra, C-200/07 a C-201/07, EU:C:2008:579, bod 27, ako aj zo 17. septembra 2020, Troszczynski/Parlament, C-12/19 P, EU:C:2020:725, bod 39). Naproti tomu takéto spresnenie chýba v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, pokiaľ ide o imunitu voči právomoci súdov.
- 84 Čo sa týka cieľov sledovaných článkom 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách, tento článok má brániť tomu, aby orgány členského štátu viedli trestné stíhanie proti úradníkovi alebo zamestnancovi Únie len vo výnimočných prípadoch, keď uvedený úradník alebo zamestnanec

spáchal skutok, ktorý sa mu vytýka, vo svojom úradnom postavení a v rozsahu striktné nevyhnutnom na ochranu záujmov Únie. Posúdenie týchto podmienok uplatnenia imunity voči právomoci súdov predpokladá najskôr zistenie existencie a pripísateľnosti skutkov, a najčastejšie si tak vyžaduje uskutočnenie policajného alebo súdneho vyšetrovania a zhromaždenie dôkazov. Bolo by teda v rozpore s úmyselne relatívnym rozsahom, ktorí tvorcovia Protokolu o výsadách a imunitách zverili imunite voči právomoci súdov, ak by bola táto imunita prekážkou pre policajné alebo súdne vyšetrovanie.

- 85 Okrem toho príliš široký výklad imunity voči právomoci súdov, zahŕňajúci policajné a súdne vyšetrovanie, ako aj prípravné trestné konanie, by mohol viesť k tomu, že úradníkom a zamestnancom Únie by sa priznalo takmer vyňatie spod trestnoprávnej zodpovednosti a zneužívajúcim spôsobom by sa zasahovalo do výkonu trestnoprávneho súdnictva v príslušnom členskom štáte, ak je dotknutý jeden z nich, čo by bolo v rozpore s hodnotami uvedenými v článku 2 ZEÚ, ktorými sa riadili tvorcovia Zmlúv, a najmä právnym štátom. V tejto súvislosti by najmä nebolo odôvodnené, aby orgán zodpovedný za trestné konanie nemohol doručiť akt o vznesení obvinenia.
- 86 Z uvedeného vyplýva, že imunita voči právomoci súdov stanovená v článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách nebráni celému trestnému stíhaniu, najmä vyšetrovacím úkonom, zhromažďovaniu dôkazov a oznámeniu aktu o vznesení obvinenia.
- 87 Ak sa však už v štádiu vyšetrovania vedeného vnútroštátnymi orgánmi a pred podaním obžaloby na súd zistí, že úradník alebo zamestnanec Únie môže požívať imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnosti, ktorá je predmetom trestného stíhania, týmto orgánom prislúcha, aby v súlade s článkom 4 ods. 3 ZEÚ a článkom 18 Protokolu o výsadách a imunitách požiadali o zbavenie imunity dotknutú inštitúciu Únie, ktorá je v takom prípade povinná konať predovšetkým v súlade s tým, čo bolo uvedené v bodoch 58, 62 a 74 tohto rozsudku.
- 88 Pokiaľ ide o otázku, či imunita voči právomoci súdov bráni neskoršiemu použitiu dôkazov zhromaždených počas vyšetrovania, z toho, čo bolo uvedené, vyplýva, že táto imunita nemá takýto rozsah. Táto imunita bráni jedine akémukoľvek použitiu získaných dôkazov s cieľom postaviť pred súd a odsúdiť dotknutého úradníka alebo zamestnanca Únie za skutok, na ktorý sa vzťahuje táto imunita. Naproti tomu vzhľadom na to, že uvedená imunita chráni dotknutého úradníka alebo zamestnanca Únie iba vo vzťahu k danému skutku, nebráni tomu, aby sa tieto dôkazy mohli použiť v iných konaniach týkajúcich sa iných skutkov, na ktoré sa nevzťahuje imunita alebo ktoré smerujú proti tretím osobám.
- 89 Z tých istých dôvodov, ako sú dôvody uvedené v bode 76 tohto rozsudku, je výklad uvedený v bodoch 81 až 88 tohto rozsudku relevantný aj pri posudzovaní imunity voči právomoci súdov guvernéra centrálnej banky členského štátu ako člena orgánu ECB.
- 90 Vzhľadom na uvedené treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách sa má vykladať v tom zmysle, že imunita voči právomoci súdov, ktorú stanovuje, nebráni celému trestnému stíhaniu, najmä vyšetrovacím úkonom, zhromažďovaniu dôkazov a oznámeniu aktu o vznesení obvinenia. Ak sa však už v štádiu vyšetrovania vedeného vnútroštátnymi orgánmi a pred podaním obžaloby na súd zistí, že osoba, ktorá je predmetom vyšetrovania, môže požívať imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnosti, ktorá je predmetom trestného stíhania, týmto orgánom prislúcha, aby požiadali dotknutú inštitúciu Únie o zbavenie imunity. Táto imunita nebráni tomu, aby sa dôkazy zhromaždené počas vyšetrovania mohli použiť v iných súdnych konaniach.

O piatej otázke

- 91 Svojou piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú článok 11 písm. a) a článok 17 Protokolu o výsadách a imunitách vykladať v tom zmysle, že sa možno v záujme Únie dovoľávať imunity voči právomoci súdov, ak je osoba požívajúca túto imunitu trestne stíhaná za skutky, ktoré nesúvisia s úlohami, ktoré vykonáva v mene inštitúcie Únie.
- 92 Najskôr treba pripomenúť, že na jednej strane z článku 11 písm. a) Protokolu o výsadách a imunitách vyplýva, že úradníci a ostatní zamestnanci Únie požívajú imunitu voči právomoci súdov len vo vzťahu k činnostiam vykonávaným vo svojom úradnom postavení, a na druhej strane, že z článku 17 prvého odseku tohto protokolu vyplýva, že táto imunita sa priznáva len vtedy, ak je odôvodnená záujmom Únie.
- 93 Ako bolo uvedené v bode 73 tohto rozsudku, ak orgán zodpovedný za trestné konanie konštatuje, že porušenie, ktorého sa dopustil úradník alebo zamestnanec Únie, zjavne nepredstavuje činnosť vykonávanú v jeho úradnom postavení, môže vylúčiť imunitu voči právomoci súdov bez toho, aby dotknutá inštitúcia Únie musela v rámci žiadosti o zbavenie imunity posúdiť existenciu záujmu Únie.
- 94 V dôsledku toho sa imunita voči právomoci súdov neuplatňuje v rámci trestného konania vedeného proti úradníkovi alebo zamestnancovi Únie za skutky, ktoré nijako nesúvisia s výkonom jeho funkcie. Ako bolo pripomenuté v bode 76 tohto rozsudku, tento záver platí aj pre guvernéra centrálnej banky členského štátu v postavení člena orgánu ECB.
- 95 Ako bolo pripomenuté v bode 74 tohto rozsudku, ochrana, ktorú Protokol o výsadách a imunitách takto priznáva osobám požívajúcim imunitu voči právomoci súdov, má funkčný obsah a je preto relatívna a predovšetkým neumožňuje chrániť ich pred prípadným tlakom, ktorý by na nich mohol byť úmyselne vyvíjaný prostredníctvom zneužívajúceho stíhania za činnosti, ktoré úradníci alebo ostatní zamestnanci Únie nevykonali vo svojom úradnom postavení. Treba však pripomenúť, že podľa zásady lojálnej spolupráce sú členské štáty povinné v zmysle článku 4 ods. 3 tretieho pododseku ZEÚ uľahčiť Únii plnenie jej úloh a neprijímať žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ohroziť dosiahnutie cieľov Únie. Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 138 svojich návrhov, takýto nátlak by mohol sponchybníť fungovanie inštitúcií Únie, a tým ohroziť dosiahnutie jej cieľov.
- 96 Dodržanie povinnosti lojálnej spolupráce podľa článku 18 Protokolu o výsadách a imunitách a článku 4 ods. 3 ZEÚ možno v každom prípade uložiť prostredníctvom konania o nesplnení povinnosti [rozsudok zo 17. decembra 2020, Komisia/Slovensko (Archívy ECB), C-316/19, EU:C:2020:1030]. Okrem toho, pokiaľ ide o guvernéra národnej centrálnej banky zasadajúceho v Rade guvernérov ECB, článok 130 ZFEÚ, prevzatý do článku 7 Protokolu o štatúte ESCB a ECB, ktorý zaručuje nezávislosť členov rozhodovacích orgánov ECB alebo národných centrálnych bánk pri plnení úloh a povinností, ktoré im boli zverené Zmluvami a Protokolom o štatúte ESCB a ECB, by mal takisto poskytovať Komisii primeraný právny základ na to, aby prípadne dosiahla, že Súdny dvor konštatuje zásahy s cieľom narušiť túto nezávislosť.
- 97 Vzhľadom na uvedené treba na piatu otázku odpovedať tak, že článok 11 písm. a) a článok 17 Protokolu o výsadách a imunitách sa majú vykladať v tom zmysle, že imunita voči právomoci súdov sa neuplatňuje, ak je osoba požívajúca túto imunitu trestne stíhaná za činnosti, ktoré neboli vykonávané v rámci úloh, ktoré plní v mene inštitúcie Únie.

O trovách

- 98 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Článok 22 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie v spojení s článkom 130 ZFEÚ a článkom 7 Protokolu (č. 4) o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banke sa má vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu môže požívať imunitu voči právomoci súdov, stanovenú v článku 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie, pokiaľ ide o činnosti vykonané v úradnom postavení člena orgánu Európskej centrálnej banky.
2. Článok 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie v spojení s článkom 22 tohto protokolu sa má vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu v súvislosti s činnosťami vykonanými vo svojom úradnom postavení naďalej požíva imunitu voči právomoci súdov, stanovenú v článku 11 písm. a) uvedeného protokolu, aj po skončení výkonu svojej funkcie.
3. Článok 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie v spojení s článkami 17 a 22 tohto protokolu sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie, t. j. podľa štádia konania orgán poverený trestným stíhaním, alebo príslušný trestnoprávny súd, je ako prvý oprávnený posúdiť, či porušenie, ktorého sa mal dopustiť guvernér národnej centrálnej banky v postavení člena orgánu ECB, predstavuje činnosť tohto guvernéra vykonanú pri plnení jeho úloh v rámci tohto orgánu, ale že v prípade pochybností je povinný na základe zásady lojálnej spolupráce požiadať o stanovisko ECB a konať v súlade s ním. Naproti tomu jedine Európskej centrálnej banke prislúcha, aby v prípade, že jej bola predložená žiadosť o zbavenie imunity tohto guvernéra, posúdila, či je takéto zbavenie imunity v rozpore so záujmami Únie, s výhradou možného preskúmania tohto posúdenia Súdny dvorom.
4. Článok 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že imunita voči právomoci súdov, ktorú stanovuje, nebráni celému trestnému stíhaniu, najmä vyšetrovacím úkonom, zhromažďovaniu dôkazov a oznámeniu aktu o vznesení obvinenia. Ak sa však už v štádiu vyšetrovania vedeného vnútroštátnymi orgánmi a pred podaním obžaloby na súd zistí, že osoba, ktorá je predmetom vyšetrovania, môže požívať imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnosti, ktorá je predmetom trestného stíhania, týmto orgánom prislúcha, aby požiadali dotknutú inštitúciu Európskej únie o zbavenie imunity. Táto imunita nebráni tomu, aby sa dôkazy zhromaždené počas vyšetrovania mohli použiť v iných súdnych konaniach.
5. Článok 11 písm. a) a článok 17 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že imunita voči právomoci súdov sa neuplatňuje, ak je osoba požívajúca túto imunitu trestne stíhaná za činnosti, ktoré neboli vykonávané v rámci úloh, ktoré plní v mene inštitúcie Európskej únie.

Podpisy